

Luonnonvarakeskus

Viite: Talousarvioasetus (254/2004) 66 i §

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN KANNANOTTO LUONNONVARAKESKUKSEN VUODEN 2018 TILINPÄÄTÖKSEEN

Ministeriön kannanotto perustuu Luonnonvarakeskuksen (Luke) tilinpäätös vuodelta 2018 -asiakirjaan, Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) laatimaan tilintarkastuskertomukseen ja vuosiyhteenvetoon vuodelta 2018 sekä laitoksen toiminnasta saatuun muuhun informaatioon. Ministeriö on osana laitoksen tulosohtausprosessia seurannut Lukelle vuodelle 2018 annettujen tulostavoitteiden toteutumista kolmessa tulospalaverissa. Kokoukset pidettiin MMM:n kansliapäällikön johdolla ja niihin osallistuivat tulosohtauksesta vastaavat MMM:n virkamiehet sekä Luken ylin johto.

1. Arvio tuloksellisuuden kehityksestä ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

a) Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Luke onnistui vuoden 2018 toiminnassaan hyvin. Tilinpäätökseen sisältyvän itsearvioinnin mukaan tulossopimukseen sanallisesti kirjatut vaikuttavuustavoitteet pääosin saavutettiin tai joissain tapauksissa saavutettiin osin. Monet yhteiskunnallista vaikuttavuutta kuvaavat numeeriset mittarit ovat olleet käytössä vasta lyhyen aikaa, joten vuosittaista seurantatietoa kehityksen suunnasta on rajallisesti. Kuitenkin myös numeeristen vaikuttavuusmittarien perusteella Luken suoriutumiseen voidaan olla tyytyväisiä. Tutkimuksen tieteellinen vaikuttavuus on hyvällä tasolla, mikä luo edellytykset myös yhteiskunnallisen vaikuttavuuden syntymiselle.

Luken osaamiselle on yhteiskunnassa kasvavaa kysyntää, joka liittyy erityisesti bio- ja kiertotalouteen, ilmastopolitiikkaan, vastuulliseen ruokajärjestelmään ja kestävään luonnonvaratalouteen. Ministeriö katsoo, että Luke on neljän toimintavuotensa aikana pystynyt vakiinnuttamaan toimintansa ja ottamaan merkittävän roolin oman alansa johtavana kotimaisena tutkimus- ja asiantuntijaorganisaationa. Luke on myös onnistunut vahvistamaan asemaansa eurooppalaisissa ja globaaleissa tutkimusverkostoissa, mikä näkyy mm. EU-rahoituksen kasvuna.

Ministeriö on ollut pääosin tyytyväinen Luken tuottamiin, päätöksenteon valmistelua, elinkeinojen kehittämistä, ennakointi ja arviointia tukeviin viranomais- ja asiantuntijapalveluihin. Ministeriö kuitenkin katsoo, että vaikuttavuuden todentamiseksi viranomais- ja asiantuntijatehtävien asiakastyytyväisyyden mittareita tulisi kehittää nykyisestä. Luke on pystynyt sopeuttamaan toimintaansa budjettirahoituksen vähentyessä siten, että tärkeimmät tehtävät on pystytty hoitamaan laadullisesti ja määrällisesti riittävällä tasolla. Sopeuttamistarvetta on lisännyt se, että Lukelle on tullut viime vuosien aikana myös kokonaan uusia tehtäviä mm. EU-lainsäädännön kansalliseen toimeenpanoon liittyen. Uusien tehtävien hoitamiseen ei välttämättä ole tarjolla pysyvää lisärahoitusta, mikä edellyttää tiivistä yhteistyötä ja priorisointikeskusteluja ministeriön ja Luken välillä.

b) Toiminnallinen tehokkuus

Lukelle tulossopimuksessa asetetut toiminnallisen tuloksellisuuden ja tuottavuuden tavoitteet toteutuivat pääosin hyvin. Talouden ja rakenteitten sopeuttamistoimenpiteitä jatkettiin suunnitelmusti. Ulkopuolisen rahoituksen hankinnan tavoitteet ylitettiin yhteisrahoitteisen toiminnan osalta, mutta asiakarahoitteisen toiminnan vaativia tavoitteita ei saavutettu. Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus on kehittynyt suotuisasti ja on jo lähes 60%:n tavoitetasolla.

Pitkään tappiollisena jatkunut valiotaimituotanto siirrettiin ulkopuolisille toimijoille. Ministeriö pitää tätä merkittävänä saavutuksena. Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus ylitti tavoitteet liiketaloudellisten suoritteiden osalta, mutta maksullisten julkisoikeudellisten suoritteiden (ATP-todistukset) tuotanto jäi tappiolliseksi. Tilanteen parantaminen edellyttäneen ATP-todistusten hinnoittelun tarkistamista, ellei toiminnan kokonaiskustannuksia ole mahdollista pienentää nykyisestä.

Luke pyrkii parantamaan toiminnallista tehokkuuttaan monilla käynnissä tai suunnitteilla olevilla hankkeilla, jotka liittyvät digitaalisiin ratkaisuihin ja uuden teknologian käyttöönottoon. Näiden hankkeiden tulokset eivät useimmissa tapauksissa näy lyhyellä aikavälillä konkreettisena toiminnan tehokkuuden parantumisena, vaan tulokset syntyvät pidemmällä aikavälillä. Ministeriö pitää tärkeänä, että Luke jatkaa pitkäjänteisesti työtä digitalisaation ja teknologian mahdollisuuksien hyödyntämiseksi sekä ottaa käyttöön uusia toimintamalleja toiminnan tehostamiseksi. Lisäksi ministeriö katsoo, että Luken tuottaman tiedon ja asiantuntemuksen tulisi olla vielä nykyistä paremmin käytettävissä toimialan kehityksen ennakoinnissa ja arvioinnissa.

Luke on edennyt toimipaikkaverkoston ja toimitilojen kehittämisessä suunnitelmien mukaan. Läsnäolo alueilla ja laadukas infrastruktuuri ovat toisaalta kilpailuetuja, mutta samalla kasvattavat toiminnan yleiskustannuksia. Luken on varauduttava myös jatkossa rakenteelliseen kehittämiseen toiminnallisen tehokkuuden parantamiseksi ja talouden tasapainottamiseksi. On tärkeää, että Luke keskustelee ministeriön kanssa kaikista merkittävistä toiminnan priorisointia ja poisvalintoja koskevista linjauksista mahdollisimman aikaisessa valmisteluvaiheessa.

c) Tuotokset ja laadunhallinta

Luken julkaisutoiminnassa määrälliset tavoitteet saavutettiin, mutta referoitujen tieteellisten julkaisujen lukumäärässä jäätin hieman tavoitteesta. Tätä ei voida pitää kovin huolestuttavana poikkeamana, koska vaikuttavuusmittareiden yhteydessä esitetyt tieteellisen vaikuttavuuden ja tutkimuksen laadun mittarit ovat kehittyneet viimeisten vuosien aikana hyvään suuntaan.

Laadunhallinnan numeeriset mittarit vahvistavat tilinpäätöksen muuta raportointia: yritysrahoituksen hankinnassa on haasteita, EU-rahoituksen ja muiden yhteisrahoitteisten hankkeiden osalta tilanne on hyvä. Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoituksen osalta on todettava, että hakujen teemat vaikuttavat merkittävästi Luken mahdollisuuksiin saada rahoitusta. Tämän vuoden osalta on lupa odottaa parempaa menestystä, kun hakuun on sisällynyt mm. ruokajärjestelmään liittyvä ohjelma. Tilastoviranomaistoiminnan hallinnollista taakkaa on pystytty vähentämään rekistereistä tehtävän suoran tiedonkeruun avulla ja sähköisen tiedonkeruun avulla.

Luke raportoi tilinpäätöksen yhteydessä myös eri asiakasryhmille annettujen palvelulupausten toteutumista. Raportointi vahvistaa tältä osin ministeriön näkemystä Luken hyvästä onnistumisesta myös edellä tarkasteltujen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden saavuttamisessa.

Ministeriö pitää tärkeänä, että Luke jatkaa toiminnan tuotosten ja laadunhallinnan kehittämistä ja asettaa niille jatkossakin riittävän kunnianhimoisia tavoitteita.

d) Henkisten voimavarojen hallinta

Tunnuslukujen perusteella henkisten voimavarojen kehityksessä ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia edellisvuodesta. Työtyytyväisyyden tavoitteista jäätin hieman, mutta tulos kuitenkin parani edellisestä vuodesta. Yhtenä viime vuoden merkittävänä saavutuksena voidaan pitää palkkausjärjestelmää koskevan sopimuksen syntymistä.

Luke on jatkanut henkilöstön kehittämistoimintaa ja esimiesten osaamiseen on kiinnitetty erityistä huomiota. Esimiestyön vahvistaminen on ollut perusteltua nuoren organisaation toiminnan vakiinnuttamisessa. Aiemmat panostukset osaamisen kehittämiseen alkavat näkyä myös EU-hankkeiden ja –rahoituksen lisääntymisenä. Ministeriö katsoo, että osaamisen kehittäminen voisi olla yksi keino, joka auttaisi Lukea saavuttamaan jatkossa myös yritys yhteistyölle ja –rahoitukselle sekä asiakastyölle asetetut tavoitteet.

2. Tuloksellisuusraportoinnin perusteiden asianmukaisuus ja kehittämistarpeet

Luonnonvarakeskuksen vuoden 2018 tilinpäätös on asianmukaisesti laadittu ja sisältää valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaiset tiedot. Raportointi on tuottanut myös ohjauksen kannalta keskeiset tiedot.

Valtiontalouden tarkastusviraston (VTV) tilintarkastuskertomukseen ei sisällynyt olennaista huomautettavaa Luken toiminnasta. Tilintarkastajan vuosiyhteenvetoon ei sisällynyt merkittäviä toimenpiteitä edellyttäviä havaintoja. Kirjanpidon tarkastuksessa havaitut tosienumeroukut liittyivät taloushallinnon ja kirjanpidon sähköisten järjestelmien toimintaan. Näiden osalta Palkeet käy tarvittavia keskusteluja järjestelmätoimittajan kanssa. Toimipaikkatarkastuksen yhteydessä tehtyjen havaintojen perusteella VTV korosti yhteisrahoitteisten projektien vastuuhenkilöiden roolia ja projektivastaavien taloushallinnon osaamisen kehittämistä.

3. Ministeriön esitys viraston toimenpiteiksi tuloksellisuuden parantamiseksi

Vuoden 2018 tilinpäätöksen raportoinnin pohjalta ministeriö esittää, että Luken tulee toiminnan tuloksellisuuden ja tehokkuuden parantamiseksi

- hyödyntää entistä tehokkaammin hallussaan olevia laajoja tietovarantoja ja –aineistoja korkeatasoisessa tutkimustyössä ja asiakaspalveluiden tuottamisessa,
- kehittää ja ottaa käyttöön digitaalisia ratkaisuja, uutta teknologiaa ja uudenlaisia toimintamalleja tutkimuksessa ja VOAS-tehtävissä, jotta tuotettu tieto palvelisi entistäkin paremmin sektorin/toimialan ennakkointia ja toteutuneen kehityksen arviointia,
- rakentaa uutta osaamista ja monipuolistaa asiantuntemusta strategisesti tärkeillä aihealueilla ja vahvistaa siten ulkopuolisen rahoituksen hankintaa,
- tiivistää yhteistyötä muiden tutkimuslaitosten, yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa erityisesti Helsingin Viikin kampuksella, mutta myös muissa alueellisesti merkittävässä osaamiskeskitymissä sekä
- jatkaa aktiivisesti työtä kansainvälisissä verkostoissa ja luoda strategisia kumppanuuksia keskeisten ulkomaisten yhteistyötahojen kanssa.

4. Ministeriön omat toimenpiteet viraston tuloksellisuuden parantamiseksi

MMM kehittää Luken ja koko hallinnonalan tutkimuksen ja niihin liittyvien viranomais- ja asiantuntijatehtävien ohjausta, johon liittyy erityisesti:

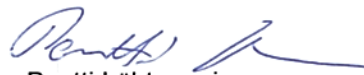
- MMM:n hallinnonalan uuden strategian ja sen pohjalta päivitettyjen strategiakarttojen käyttöönotto tulosohjauksessa,
- uuden hallitusohjelman edellyttämien näkökulmien huomioon ottaminen virastokohtaisissa tavoitteissa,
- valmistautuminen EU:n seuraavaan tutkimuksen ja innovaatioiden puiteohjelmaan (Horizon Europe) ja sen sisältöihin vaikuttaminen yhteistyössä kansallisten ja eurooppalaisten kumppanien kanssa sekä
- kansalliseen tutkimus- ja innovaatiopolitiikkaan vaikuttaminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa.

Kansliapäällikkö

Jaana Husu-Kallio

Ylijohtaja

Pentti Lähteenoja

TIEDOKSI Valtiovarainministeriö
 Valtiontalouden tarkastusvirasto
 Valtiokonttori
 MMM/HAKE/Ohjaus- ja talousyksikkö
 MMM/Tieto- ja tutkimustoimiala
 MMM/Ruokaosasto
 MMM/Luonnonvaraosasto